

Ekim Devrimi 107 yaşında!

Karanlığı yırtan, insanlığın umudu, geleceği olan Ekim Devrimi yolumuzu aydınlatmaya devam ediyor.

toplumsal özgürlük

10 TL / Kasım 2024

Kusursuz fırtınaya karşı halkın gücü

Savaşa, yoksulluğa, krize, darbelere karşı karamsarlık, kasvet vakti değildir. Çaresiz değiliz. İçeride ve dışarıda cereyan eden olaylara, ortalığı kasıp kavuran bu kusursuz fırtınaya karşı çaremiz örgütlü güçtür.

Pek çok olay aynı anda cereyan ediyor. Olayların olağanüstülüğü olayların sıklığı tarafından gölgeleniyor. Yaşadıklarımızı tam sindirmeye çalışırken bir başkası patlıyor ve yüksek bütçeli bir macera dizisi gibi cereyan ediyor hayat.
Orta Doğu'da yıllardır devam eden savaş halklara büyük bir yıkım dayatıyor. Soykırımcı terör devleti İsrail bir yandan Filistin halkına karşı tarihin en büyük soykırımlarından birini uyguluyor. Üstelik diğer yandan direniş ekseninin öncü kadrolarını öldürerek meydan okumasını genişletiyor. Batının şımarık çocuğu, savaşı coğrafi olarak genişleterek halklara şok uyguluyor. Bölgemize dayattıkları savaşın ateşi hepimizi tehdit ediyor. Savaş karşıtı cepheyi büyütmek her zamankinden önemli şimdi.

"Süreç"ten darbe çıktı

Savaşın içerideki yansımaları iktidardaki faşist AKP/MHP koalisyonu birtakım hesaplar yapmaya zorlamışa benziyor. Adına iç cephe dedikleri bir konsepti hayata geçiren muktedirler içeride Kürt Hareketi'ni tasfiye etmek için bir dizi oyunu devreye sokuyorlar.
Oyun diyoruz ama son derece tehlikeli işlere girerek yine Türkiye halklarına şiddetten, baskıdan ve zorbalıktan başka bir şey vadetmiyorlar. Halk bir yandan ekonomik krizle ezilirken diğer yandan siyasal alan dizayn edilerek tam bir faşizmin koşulları aranıyor.
Kent Uzlaşısı'yla seçilen Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet Özer'in son derece uyduruk gerekçelerle önce gözaltına alınması, ardından yandaş basının adeta iddianameyi canlı yayında vermesiyle tutuklanması oynanan oyunun yeni bir aşamaya girdiği gösterdi.
Artık baskının daha fazla olacağından şüphe yoktur. Yumuşama, yeni süreç, el sıkışma gibi söylem ve eylemlerle pazarlanan süreçten çıka çıka kayyum darbesi çıkmıştır.
Türk ve Kürt halkının ortak iradesi olan kent uzlaşısı belediyelerinin hedef alınması tüm halka karşı topyekûn bir savaşa girildiğini gösteriyor.
Yerel seçimlerden sonra her fırsatta Erdoğan'a koltuk değneği olan ve ülke alev alev yanarken katıldığı etkinliklerletepki çeken ana muhalefet lideri de iktidarın tam olarak yörüngesine oturmuştur.

Demokratik cumhuriyet için

Savaşa, yoksulluğa, krize, darbelere karşı karamsarlık, kasvet vakti değildir. Çaresiz değiliz. İçeride ve dışarıda cereyan eden olaylara, ortalığı kasıp kavuran bu kusursuz fırtınaya karşı çaremiz örgütlü güçtür.
Örgütlenelim, mücadele edelim. Demokratik cumhuriyet bir deniz feneri gibi uzakta bizlere yol gösteriyor. Demokratik cumhuriyet, insanca yaşam, barış ve eşitliğin tek yoludur.

Puslu hava, bulanık su, tuzaklarla dolu yol!

Oğuzhan Kayserilioğlu

Önceki yazımda "Bahçeli ne yapmak istiyor?" diye sormuş ve henüz çok ham olan bu hamlenin birbirine zıt iki olasılığını değerlendirmiştim. Ama yazının sonunda da gerçek yaşamın akışında böyle hesaplanmış rasyonel gidişlerin olamayacağını ve "melez" bir pratiğin yaşanacağını vurgulamıştım.
İlk olasılık "Osmanlıda oyun çoktur" üzerinden ilerleyip, Bahçeli'nin "oyun" kurduğunu iddia ediyordu.
İçi boş ama gürültüsü bol söylemlerle devletin dostça elini uzattığı görünümü verilerek barış umudu yaratılacak, daha sonra da medya ile bu görünüm köpürtülerek sanki barış olduğu inancı yaratılacaktı.
Ama ortada hiçbir gerçek durum olmadığı, olup biten her şeyin görüntüden itibaren bir "oyun" olduğu anlaşılınca, oluşacak tepkiler acımasızca ezilecekti.

(...) *Devamı 4. sayfada*

Bahçeli'nin Kürt sorununa dair "cüreti" nereden kaynak alıyor?

Ferhat Toros

Bu yılın TBMM açılışında Devlet Bahçeli'nin DEM partililerle el sıkışması yeni bir siyasi momente girildiğinin de işaretini veriyordu. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Ortadoğu'daki bölgesel savaş olasılığı içinde İsrail'in Türkiye'ye saldırı tehlikesine işaret eden sözlerini Bahçeli tamamlıyordu bir anlamıyla. Nitekim Bahçeli tokalaşırken açıklıkla "iç cepheyi" güçlendirme temennisini dile getirdi.

(...) *Devamı 3. sayfada*

Emperyalist savaşın ön cepheleri

Özcan Avcı

Bugün gelinen aşamaya bakarsak, Ukrayna Savaşı ve Filistin genosidi emperyalist savaşın ön cepheleri olarak öne çıkmaktadır. Afrika kıtasında görülen askeri darbeler, bölgesel güç dengelerinde kırılmaları göstermektedir. Orta Doğu, Kuzey Avrupa, Kafkaslar, Doğu Asya ve Pasifik gerilim hatları olarak var olmaktadır.

(...) *Devamı 6. sayfada*

Halkçı ve demokratik yeni bir cumhuriyet!

Görev, zaaflarını netçe görmek kaydıyla 1923'de kurulan Kemalist Cumhuriyet'in hakkını teslim edip, yeni bir cumhuriyet kurmaktır! Yeni cumhuriyet, halkın insanca yaşayabilmesi için gereken ihtiyaçların esas alındığı demokratik bir anayasaya dayanmalıdır.

Çözülen Osmanlı İmparatorluğunun enkazının üzerine leş kargaları gibi çullanan emperyalist güçlerin işgalci saldırılarına karşı Osmanlı coğrafyasındaki farklı toplumsal ve siyasal güçlerin farklı hedeflerle giriştikleri mücadelelerin sonucunda Türkiye Cumhuriyeti kuruldu.
Kuruluş sürecinin öncülüğü konusunda yaşanan iç gerilimlerde M.Kemal öncülüğündeki eski Osmanlı subaylarının ve Müdafa-i Hukuk Cemiyetlerinde örgütlenip konferanslarla kendi iradelerini netleştiren Anadolu burjuvazisinin İttifakı rakiplerini eleyerek egemen güç oldu.
Her iki kesimde kendilerinden önce aynı yönelime giren ama maceracı savrulmalarla başarısız olan İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin etki alanı içinde yetişmişlerdi.
Öncülük mücadelesinde ilk darbe halkçı ve komünist güçlere vuruldu ve tasfiye edildiler.
Kurucu Meclis'te güçlü olarak bulunan komünizan eğilimli Halk İştirakiyyun Partisi, henüz zayıf olan emperyalist işgale karşı direnişi engellemek amacıyla işbirlikçi padişah Vahdettin'in kışkırttığı gerici isyanları ezen ve çoğunlukla yoksul köylülerden oluşan Yeşil Ordu, kendisine verilen sözlere gü-venerek Ankara'ya yönelen TKP'de siyasal öncüğü somutlaşan işçi sınıfı ve Ege dağlarında mevzilenen çoğunluğu yoksul köylülerden olu-şan direnişçi çetelere kadar uzanan halk güçleri tasfiye edildi.

(...) *Devamı 4. sayfada*

Mahalleden hastaneye: Her yerde çete var

Kapitalist birikim rejimi ve onu tesis edenlerin inşa ettiği siyasal rejim ülkeyi adım adım bu kerteye getirdi.

2

2025 Bütçesi ve IMF rejimi

OVP stratejisi sıkılaşmış para politikalarının devamı konusunda IMF ve iktidar bloğunun üzerinde uzlaştığı bir stratejidir.

5

COP29'a giderken karbon adaletsizliği

Karbon emisyonları bugünkü gibi devam ederse, 4 yıl gibi kısa bir sürede bu sınır aşılacak.

7

POLİTİKA

Mahalleden hastaneye: Her yerde çete var

Biz bir sosyoekonomik düzen içerisinde yaşıyoruz ve neredeyse 45 yıldır aralıksız bir şekilde uygulanan ve adına neoliberalizm denilen ekonomik sistem sadece kapitalist birikimle ilgili değildi. Tüm toplumu gerçek anlamda bir mühendislik projesiyle yeniden biçimlendirdi. Sadece toplumu değil emek rejimini, devleti, hukuk sistemini de yeniden biçimlendirdi.

Hasan Durkal

Son zamanlarda çete ve çetecilik tartışması gündemimize daha fazla girmeye başladı. Organize suç örgütlerinin sürekli açığa çıkan faaliyetleri, gizlenemeyen devlet ilişkileri, polis ile çatışmaları, polis öldürmeleri gibi birçok olay ve olguyla karşımıza çıkıyorlar. Hatta çeteler arası hesaplaşmaların ülkemiz sınırları dışına çıktığını peş peşe Yunanistan, Fransa, Belçika gibi ülkelerde işlenen cinayetler aracılığıyla öğrenmiş olduk. Üstelik alışılagelen ve sıkça filmlere ve romanlara da konu olan "gizli devlet ilişkileri olan ve gizli faaliyette bulunan mafya" imajı yerini başka bir imaja bırakıyor. Sosyal medyada silahla görüntü paylaşılan, gösteriş ve meydan okumanın açık kimlikle yine sosyal medyada kanallarında yapıldığı bir tuhaf çağdayız.

Yine alışılagelen tarzda devlet-çete ilişkileri gizlilik içinde yürütülürken yeni çetecilikte böyle bir gizliliğe çok da ihtiyaç duyulmadığını görüyoruz. Çete liderleri üst düzey bürokratlar ve bakanlarla yan yana görünürken mahalledeki taşeronların da polis ve bekçilerle olan görünür ilişkileri dikkat çekiyor.

Bu rahatlık ve görünür olmaktan çekinilmemesi bizlere çok da şaşırtıcı gelmiyor artık. Çünkü adeta bir suç cumhuriyetinde yaşıyoruz. Ama bu suç cumhuriyeti bürokratların yoldan çıkması ve yozlaşmasıyla inşa olmadı. Kapitalist birikim rejimi ve onu tesis edenlerin inşa ettiği siyasal rejim ülkeyi adım adım bu kerteye getirdi. Çetelere dâhil olmanın rahatlığı da yine siyasal mekanizmalardan geliyor. Hatırlanacağı gibi Alaattin Çakıcı gibi mafya liderlerini cezaevinden çıkarmak için bizzat iktidar eliyle yasal düzenlemeler yapılmıştı. Adına infaz yasası denilen düzenlemeyle Alaattin Çakıcı haricinde hırsızlık, gasp, cinayet, yağma gibi suçları işleyen on binlerce hükümlü dışarı salındı. Var olan ceza sistemi de zaten suça teşvik edecek düzeyde cezasızlık vadediyor.

Kitlelere etkisi

Türkiye'de eğitimde, istihdamda ya da bunlara yönelik herhangi bir hazırlık süreci içinde olmayan yüz binlerce genç var. Bir nevi sosyal moloz yığını olarak tanımlanan bu kitlenin neredeyse tek seçeneği suça bulaşmak oluyor.

Suç örgütü üyesi olmakla ve kara para aklama zinciri kurmakla suçlanan Dilan-Engin Polat çiftinin yakın zamanda cezaevinden çıkmalarının ardından yaşananları anımsayalım. Engin Polat için yüzlerce araçtan oluşan bir hoş geldin konvoyu oluşturulmuştu. Dilan Polat ise cezaevinden çıktıktan sonra yüz binlerce yeni sosyal medya takipçisi kazanmıştı. Tüm bunlar bizlere bir şey gösteriyor: Suç örgütlerinin, çetelerin ve mafyanın faaliyetleri kriminal sınırlara hapsedilemeyecek kadar geniş bir sorun alanına tekabül ediyor.

Çete denilince dar anlamda, kriminal suçlar işleyen, insan kaçıran, cinayet işleyen, uyuşturucu satan, kadınları seks kölesi olarak pazarlayan bir oluşum akla gelse de bu, karşı karşıya olduğumuz gerçekliği tanımlamaya yetmiyor. Geniş sayılabilecek bir kitle üzerinde rıza üreten, onlarla çıkar ilişkisi kuran ve bu geniş kitleyi suça ortak eden bir ağ yapılanmasından bahsediyoruz. Kitle demişken onu da tarif etmemiz gerekiyor. Sınıfsal statüsünden, ekonomik gelir düzeyinden ya da büyük kentlerin kenar mahallelerinden ayrı düşünülecek bir yığından bahsetmiyoruz. Aksine inceleme konumuz tam olarak burasıdır: Yoksullar, işsizler, eğitim/istihdam dışında kalmış ve gelecekle ilgili bir motivasyonu olmayan insanlar ama bilhassa gençler. Bugün çete denilince akla bir suç oluşumu değil bir "ganimet cemaati" geliyor ve nedenlerinden bir tanesi suç örgütlerinin kitleler üzerinde kurdukları bu hegemonya.

Ama tek başına, kendinden menkul bir cemaat örgütlenmesi görürsek de büyük bir yanılgı içine düşeriz. Hakikatin rahatsız edici sesi bizleri bir olguya daha yönlendirir: Devlet-çete iş birliği.

> ***İnsanların en temel haklarından birisi olan sağlık hakkının özelleştirilmesinden bahsedilmeyecekse Yeni Doğan Çetesi'nden bahsetmemek gerekir.***

Devlet-çete iş birliği

Devletin çeteleşmesi basitçe devlet yöneticileri yolsuzluğu, demokrasiden sapma, suça bulaşma olarak geçiştirilemez. Geçmiş dönem iç işleri bakanının hemen hemen her çete lideriyle fotoğrafının olması suç-devlet ilişkisini söz konusu şahsın kriminalliğine indirgenmemelidir.

Biz bir sosyoekonomik düzen içerisinde yaşıyoruz ve neredeyse 45 yıldır aralıksız bir şekilde uygulanan ve adına neoliberalizm denilen ekonomik sistem sadece kapitalist birikimle ilgili değildi. Tüm toplumu gerçek anlamda bir mühendislik projesiyle yeniden biçimlendirdi. Sadece toplumu değil emek rejimini, devleti, hukuk sistemini de yeniden biçimlendirdi.

Egemen sınıfların temsilcilerinin şirket kârlarını maksimize etmek, saldırı altındaki işçi sınıfının haklarını birer birer elinden almak, sendikalar, siyasi örgütlenmeler başta olmak üzere her türlü örgütlülüğü dağıtmak için giderek daha fazla suç işlediler. Karşılarında örgütlü bir güç olmayınca suç işlemek sıradanlaştı. Suç işledikçe cezasızlıkla ve tepkisizlikle karşı karşıya kalan muktedirler bundan cesaret alarak daha büyük suçlar işlediler. Böylece krizlerle zorlanan egemen sınıf iktidarı bu krizleri ötelemek için yasallık maskesini yırtıp attı. Rejime demokratik görünümü veren örtüler teker teker atıldı. Bir suç cumhuriyetine dönen ülke, yerelde ittifak kuran kamu görevlisi-dini cemaat-çete üçlüsünün kontrolüyle yönetiliyor. Kısacası çete dediğimiz şey yeni egemen sınıf blokunun bir bileşeni olarak karşımıza çıkıyor.

Yeni Doğan Çetesi'ni kim yarattı?

Yeni Doğan Çetesi olarak bilinen sağlık çetesini de neoliberal dünyadan azade değil. Yeni doğan bebekleri ihtiyaçları olmadığı halde fazladan hastanelerde tutmak için onları özel hastanelere yönlendiren ve böylece kamu kaynaklarından fazlaca para kazanan "çete" geçtiğimiz ay çökertildi.

İnsanların en temel haklarından birisi olan sağlık hakkının özelleştirilmesinden bahsedilmeyecekse Yeni Doğan Çetesi'nden bahsetmemek gerekir. Sağlığı, yaşam için insanlığın ortak birikimi olan tıp bilgisinden faydalanma hakkını özelleştirenler bu çetenin cinayetlerinin ve muhtemelen daha gün yüzüne çıkarılmamış binlerce vakanın sorumlusudur. Türkiye'de yeni doğan bebek ünitelerinin yarısından fazlası özel hastanelerin elinde. İşte çeteleşme burada kaçınılmazdır. Artık özel sağlık hizmeti verenler Tedavi, doğum gibi temel hakların özelleştirilmesi ve kamu kaynaklarıyla özel hastane kurmaya teşvik edilmesi, kamu bütçelerinin yıllardır adeta hunharca yağmalanması bu yola giden taşları döşedi. Büyük paraları kolay yoldan yağmalamak artık bir yaşam biçimi haline geldi. Yeni Doğan Çetesi canavarlığı tam da bu yüzden kendinden menkul bir canavarlık değil, neoliberal dünyanın yüzüydü.

● Sağlık Bakanlığı'nın raporu, yenidoğan yoğun bakım yataklarının yüzde 56'sının özel hastanelerin kontrolünde olduğunu gösteriyor. Özel sektör, 565 hastane ile TR sağlık ortamının 1/3'ünü kontrol ediyor.

● İstanbul adeta bir özel hastane diyarına dönmüştür. 231 hastanenin 161'i (yüzde 70) özel hastaneden oluşuyor. Türkiye genelinde toplam hastane yataklarında kamu hastanelerinin ağırlığı var ama yenidoğan yoğun bakım yataklarında özel hastaneler önde.

● Özel hastanelerin tuttuğu alanlardan biri de hemodiyaliz hizmetleri. Türkiye'deki toplam 19 bin 98 hemodiyaliz cihazının 10 bin 602'sini (yüzde 55,5) özel sektör işletiyor. Devlet hastanelerindeki cihaz sayısı 7 bin 265 (yüzde 38).

● Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı 'Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri' verilerine göre güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı 2023 yılında 537 bin 583 oldu. Bu olaylarda çocukların 178 bin 834'ü suça sürüklenme sebebiyle ve 11 bin 179'u kabahat işlediği iddiasıyla güvenlik birimlerine geldi veya getirildi.

● Suça sürüklenme nedeni ile güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların yüzde 39,8'ine yaralama, yüzde 20,8'ine hırsızlık, yüzde 7,7'sine pasaport kanununa muhalefet, yüzde 4,9'una uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, satmak veya satın almak, yüzde 4'üne ise tehdit suçları isnat edildi.

● AKP ile MHP'nin seçim öncesi ittifak kurduğu döneme denk gelen bir dönemde, 12 Mayıs 2018'de Bahçeli Twitter hesabından genel af çağrısı yapmış; Alaattin Çakıcı'nın da adını vererek "Kader kurbanlarının sahipsiz olduğunu mu düşünüyorlar?" ifadelerini kullanmıştı.

POLİTİKA

CHP için şimdi karar verme zamanı

Eskinin tekrarı artık ulusalcı güruh dışında kimseyi umutlandırmıyor. Bunu Özel de biliyor. Söylemler demokratik cumhuriyete doğru esnemek zorunda kalıyor. Hatta yavaş yavaş konuşmalarda yerini de alıyor. Ama ileriye gitmek cesaret istiyor. Gözler hep geçmişte.

Haluk Koşar

Kritik günlere girerken CHP Özgür Özel'in CHP Genel Başkanlığı koltuğunda ilk yılı doluyor. Özel'in bir yılı iktidarı sarsan önemli hareketleri barındırsa da emekçi halkların içinde bulunduğu durum göz önüne alınacak olursa geçen sürenin muhalefet muhasebesinden elde kalan bakiye pek karın doyurur nitelikte değil. Bu bakiye bir yana Özgür Özel ilk yılının en zor anlarını, içinden geçtiğimiz dönemde yaşıyor dersek yanlış bir şey söylemiş olmayız.

Hızla yaklaşan bölgesel savaş karşısında AKP-MHP koalisyonu kendi pozisyonunu olası durumlara göre hamlelerle oluşturmaya çalışıyor. "Kürt kartının" kritik bir rol oynadığı bu dönemde Bahçeli üzerinden yürütülen süreç devlet aklının sınırlarını zorlar nitelikte çıkışlara sahip. Bu çıkışlara karşı ana muhalefet partisi ise belki de tarihinde ilk defa kendi zemininin dışına doğru adımlar atmak zorunda kalıyor.

Adımlar

Devlet Bahçeli'nin TBMM'de DEM Partililerin elini sıkmasıyla başlayan "süreç"e Edirne'de Demirtaş ziyaretiyle cevap veren Özgür Özel yine Bahçeli'nin Öcalan çıkışına da "Ben de el yükseltiyorum. Ben de Kürtlere bir devlet teklif ediyorum. Kendilerini bu devlete ait hissetmeyen herkese kendini eşit hissettiği bir Türkiye Cumhuriyeti Devleti teklif ediyorum. Tüm Kürtleri Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin sahibi yapalım." sözleriyle karşılık verdi. Ardından Diyarbakır'a giden Özel'in ziyaretleri Ankara'daki TUSAŞ baskınıyla yarıda kesildi.

Rejimin Kürtler üzerinden yeni döneme dair konumlanma çabasını Özgür Özel tarihsel reflekslerinden sıyrılarak karşılıyor. "Eşit yurttaşlık" son dönemde Özel tarafından Kürtler dışındaki kesimlere karşı da sıklıkla dile getiriliyor. Cumhuriyetin kuruluş ilkelerine referans verilerek yapılan konuşmalarda nedense bu eşitliğin bugüne kadar neden sağlanamadığına dair bir değinme bulunmuyor.

> ***Saray, Özel'in CHP'sinin kucağına bombayı bıraktı. Hangi kablo kesilirse kesilsin o bomba patlayacak. Patlama neyi yıkacak bunu Özel seçecek.***

Eskinin tekrarı artık ulusalcı güruh dışında kimseyi umutlandırmıyor. Bunu Özel de biliyor. Söylemler demokratik cumhuriyete doğru esnemek zorunda kalıyor. Hatta yavaş yavaş konuşmalarda yerini de alıyor. Ama ileriye gitmek cesaret istiyor. Gözler hep geçmişte. İmamoğlu'nun ana muhalefet lideri provası yaptığı 29 Ekim konuşmasında "Demokratik cumhuriyetimiz ne yazık ki kriz içinde. Özellikle bunun nedeni yaklaşık 8 senedir 2016'dan bu yana Türkiye'nin tarihine ve demokrasi tecrübesine asla uymayan tepeden inme bir rejim ile karşı karşıya olmamızdır." sözlerinde "Cumhuriyet"in önüne konulan "demokratik", içerikten bağımsız bir takı gibi duruyor.

Açmazlar

İktidar süreci nasıl yöneteceğini çok iyi biliyor. Bahçeli uzatmadığı diğer elinde taşıdığı sopayı saklamıyor. Özel'in bundan sonra işte bu eli dikkate alarak el yükseltmek zorunda olduğunu Esenyurt Belediye Başkanını tutuklayıp belediyeye kayyum atayarak hemen hatırlatıyorlar.

Şimdi Özel'in karşısında iki yol var. Ya eski ezberler ile hareket ederek fabrika ayarlarına dönülecek ya da demokratik bir yönelim ile Kürt sorununun demokratik çözümü için inisiyatif alacak. İlk yol zaten bugüne kadar uygulanan ve CHP'nin devletçi kodlarının Erdoğan'ın gücüne güç kattığı yoldu. İkinci yol ise CHP'yi İmamoğlu'nun dediği gibi 2016 ile değil, yüz yıl geriden başlayan bir hesaplaşmaya götürür. Her iki yol da CHP için açmazlarla dolu.

Özgür Özel'in seçilir seçilmez gergin ortamı yumuşatma çabaları hiç de umduğu gibi sonuçlanmadı. "Yumuşama ve normalleşme" Erdoğan'ın güç kaybettiği bir dönemde iktidara zaman ve meşruluk kazandıran bir dönem oldu. Bu dönem halkın demokrasiye olan ihtiyacı ve yoksullaşmaya karşı tepkisi ile kazanılan bir seçimin düzenin sınırlarını zorlamadan dizginlenmesine karşılık geldi. Oysa bugün halkın ihtiyacı, içinde bulunduğumuz şartların sertliği ve anormalliğini gören bir yerden oyunu kurmak.

Saray, Özel'in CHP'sinin kucağına bombayı bıraktı. Hangi kablo kesilirse kesilsin o bomba patlayacak. Patlama neyi yıkacak bunu Özel seçecek. Kürt sorununun demokratik çözümünde alınacak inisiyatif ile halk güçlerinin önünün açılarak patlamanın şiddetinin iktidara mı yönlendirileceği yoksa tarihsel rolünü oynayarak yumuşatmaya çalıştığı emekçi halkın patlayan öfkesinde yok mu olacağı. Şimdi CHP için karar verme zamanı.

Bahçeli'nin Kürt sorununa dair "cüreti" nereden kaynak alıyor?

Devlet katında yeni politikalar pişirildiğini tahmin etmek zor değil. Yüzyıllık devlet politikası Kürt sorununda kendine yeni bir kulvar arıyor. O zaman Devlet Bahçeli'nin söyledikleri, yaptıkları "devlet aklına ziyan" olmasa gerek.

Ferhat Toros

(...) *1. sayfadan devam*

MHP genel başkanı bununla kalmadı; 22 Ekim 2024 Grup toplantısında daha da ileri giderek Abdullah Öcalan'ı mecliste konuşmaya davet etti. Neler oluyordu böyle! Bu sözleri Bahçeli değil de başka birisi söylese apar topar hapse atılırdı. Peki yaşananları nasıl adlandırmalıyız?

Devlet katında yeni durumlar

Bu iki çıkıştan sonra üçüncü konuşmasında ciddiyetini derinleştirdi; "süreci" ideolojik, kültürel boyuta taşıdı MHP genel başkanı. Ziya Gökalp Sempozyumu'nda (ki kendisi Kürt kökenli olup Türkçülüğün ideolojisini yaymış bir tarihçidir) kürsüde; "Ortak tehlikelerle karşı karşıyalar, Kürtler ve Türklerin birbirini sevmesi hem dini hem siyasi farzdır. Kürleri sevmeyen Türk, Türk değildir; Türkleri sevmeyen Kürt de Kürt değildir" diyerek sürecin politikasının cüretli ifadelerini boyutlandırdı. "En yüce dağlar en derin sularda oluşur" der Nietzsche; çıkarın büyüklüğü de cüretin derinliğini belirliyor olsa gerek.

Çıkarı ne?

Öyleyse soralım böylesi taktikten öte bir yere konulabilecek "stratejik niyetli" derin politik hamle de AKP- MHP iktidarının çıkarı ne, neden Kürtlerle yakınlaşma yoluna gidiliyor?

Buna en genel haliyle üç temel nedenle açıklayabiliriz.

Birincisi; tam da DEM partililerle tokalaşma esnasında "iç cepheyi" güçlendirme meselesi. 7 Ekim 2023 Aksa Tufanı sonrası başlayan Gazze savaşı, İsrail'in katliam ve suikastlarla savaşın boyutunu genişletmesi olarak belirleyebiliriz. Filistin'den Lübnan'a oradan da Suriye'ye sıçrayarak "Bölgesel Savaş" tehlikesinin kendini göstermesi Türkiye'yi de riskleri ve fırsatlarıyla bu kaosun içine sürükleyebilir. İlk elden İran-İsrail savaşı, Türkiye'nin bölge rakibi İran karşısında

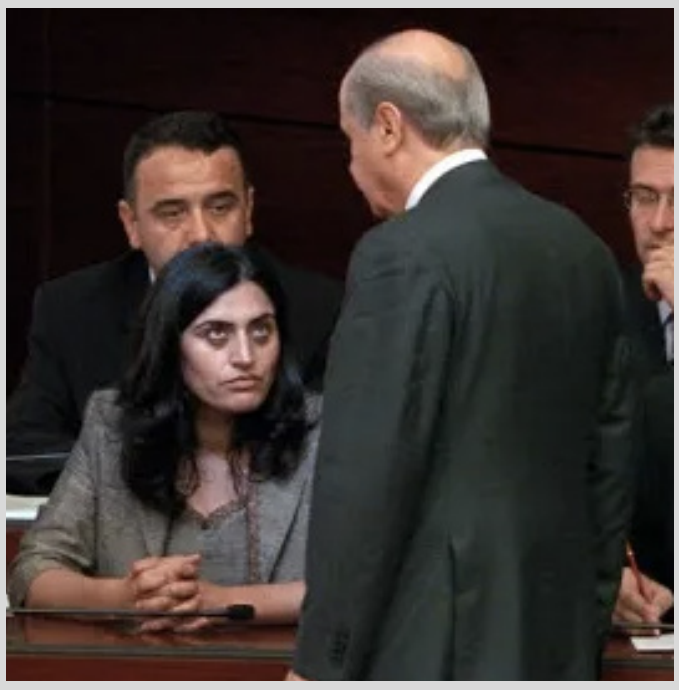

güçlenmesi bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Bunun için Kürtlerle anlaşıp bu olanağa yoğunlaşması Türkiye'nin de çıkarına olduğu düşünülmektedir. Ama İran-İsrail savaşının olumsuz tarafı da var; savaşın Türkiye'ye sıçramasında da hiçbir engel yok. O halde bu duruma karşı da Türkler, Kürtlerle anlaşıp iç cephenin güçlendirilmesi hesaplanmakta. İşte bu olasılıkları dış politikanın zorladığı nedenler olarak saptayabiliriz.

İkincisi iç politikadan doğru oluşan nedendir. Malum anayasa görüşmeleri olacak, AKP-MHP İktidarı Erdoğanlı bir tek adam rejimini devam ettirmek istiyor. DEM partililerin desteğini almak istiyor; böylesi bir "Açılım politikasıyla" CHP'yi de etkileyeceğini hesap ediyor. Kısacası kendi parti ve iktidarın çıkarını düşünmesi böyle bir yönelime sürüklüyor.

Üçüncü neden olarak ta KÖH'ün geldiği konumdur. Son 6 yıla baktığımızda da yeni savaş teknikleriyle "Pençe-Kilit" operasyonlarına rağmen güçten düşmeyen, hatta yeni inisiyatif ve olanaklar yakalayan bir KÖH gerçekliği oluştuğu değerlendirmelerden uzak değildir. Türkiye ile olan çatışmaları bir kenara bırakalım, bölgede yaşanan her "büyük savaş" içinde Kürtler güçlenerek varlığını ortaya koyabildiğini söyleyebiliriz. Örneğin1991 Deki "Körfez Savaşı'nda, 2003 Irak işgali sonrasında; 2011 Suriye savaşında Kürtler bölgenin kaos ortamında yeni inisiyatifler alabilmişlerdir. Dolayısıyla KÖH ve genel anlamda bölgesel Kürt güçleri olası İran-İsrail savaşında denklemi değiştirecek önemli siyasi/askeri güç dengesi olabilirler. İran ile sorunlu olan Kürtler 'in İsrail'e yakın konum almaları daha kuvvetli ihtimaldir. İsrail demek ABD demektir. Buda Türkiye bölge politikası için hiçte kabul edilebilir durum olmayacaktır. Bu durum Türkiye'nin bölge politikasında önemli bir politik gerçeklik olarak durmaktadır.

Devlet "Devlet aklına ziyan" mı?

Bahçelinin açıklamaları giderek derinlikli boyut alırken, meseleye "Kürt açılımı" "Çözüm süreci" gibi adlar konulmasa da üzerine düşünülüp çalışılmış bir politika olduğunu anlıyoruz. Devlet katında yeni politikalar pişirildiğini tahmin etmek zor değil. Yüzyıllık devlet politikası Kürt sorununda kendine yeni bir kulvar arıyor. O zaman Devlet Bahçeli'nin söyledikleri, yaptıkları "devlet aklına ziyan" olmasa gerek.

Süreci şimdiden netleştirmek henüz çok zor. Başlamadan biten bir "açılım" da olabilir. Ancak yeni bir "çözüm süreciyle" gelecek demokratik barışçıl politikalar; Türkiye halklarına özgür, eşit yurttaşlık temelinde bir arada yaşama ortamını geliştireceğinin daha kestirilebilir olduğu görülmelidir.

POLİTİKA

Oğuzhan Kayserilioğlu

İktidar, yerel seçimlerdeki yenilgisinin de açıkça gösterdiği gibi toplumsal desteğini kaybetme süreci içinde yıpranıyordu, boğucu sonuçlara yol açan yoksullaştırma politikaları her ne kadar sermaye güçlerini muazzam zenginliklere ulaştırsa da halk alıştıkları yaşam koşullarını yürütemiyordu.

Puslu hava, bulanık su, tuzaklarla dolu yol!

(...) *1. sayfadan devam*

Bu olasılık 20 yüzyılın başındaki Ermeni tehciri ve soykırımı potansiyelini içinde taşıyordu. Kürt hareketi bütün kanatlarıyla sürece girip de aslında ortada bir şey olmadığını görünce eski "savaş" konumuna dönecek, ama "barışı bozan teröristler" olarak yaftalanarak devlet gücüyle ezilecekti.
İşte, "olmayan bir şeyi varmış gibi gösteren algı oluşturma, algıyı yönetme ve sonuç alma" taktiği!
Bu "oyunda" hesaplanmayan ya da görülmek istenmeyen durum ise, Kürt hareketinin ulaştığı askeri-politik konumlanmanın böyle bir gelişmeye izin vermeyecek bir düzeyde olmasıydı.
İkinci olasılık ise, devletin bir iç-restorasyon ya da reform yaparak Kürt sorununu aşma girişiminde olmasıydı.
Burada, devlet kuruluşundan itibaren uyguladığı "Kürt sorununu çözümsüz bırakarak" iç sömürge statüsünü kalıcılaştırmak konumlanışından şu ya da bu oranda kopuyor, sorunu "mümkün olan en az tavizle" çözmek istiyordu. Yürütülecek "Çözüm süreci", Kürt hareketini "bölmek" hedefini de "gizli" bir bileşen olarak taşıyordu.
Böylesi bir reform ya da restorasyon hamlesi yerel ve bölgesel gerçekliklerden kaynaklanan "rasyonel" gerekçelere dayanıyordu.
İktidar, yerel seçimlerdeki yenilgisinin de açıkça gösterdiği gibi toplumsal desteğini kaybetme süreci içinde yıpranıyordu, boğucu sonuçlara yol açan yoksullaştırma politikaları her ne kadar sermaye güçlerini muazzam zenginliklere ulaştırsa da halkın hepsi alıştıkları yaşam koşullarını yürütemiyordu. Yoksullar ise en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamıyordu.
Devlet, yasasız, mafya ve tarikatlarla iç içe geçmiş, hatta kendisi çeteleşmişti. Meclis ve Anayasa Mahkemesi işlevsizleştirilirken Saray'ın denetim dışı odalarında alınan keyfi kararlarla ülke idare ediliyordu. Ortada olan "devlet" krizine Saray politikalarıyla kendi içinde parçalanan ve yoksulluk baskısıyla yozlaşıp çöken halkın sonucu olan "ulus" krizi de eklenmişti.
Öte yandan, bir restorasyon için en az önceki kadar önemli olan bir zorlanma alanı olarak bölgede yaşanan savaşın büyüyerek bütün bölgeyi sarsma olasılığının güçlenmesini vurgulayabiliriz.
Sorun "İsrail Türkiye'ye saldırır mı saldıramaz mı" bağlamında Türkiye açısından son derece yüksek riskler üretiyor.
İsrail'in şimdi Lübnan'a uzanan saldırıları, Gazze'yi ilhak etmek ve Lübnan'ın bir bölümünü doğrudan bütününü de dolaylı yollarla kontrolüne almayı hedefliyor. Lübnan'da kuracağı kontrole sırtını dayayarak Suriye'ye de doğrudan müdahale olanağını yakalayacak. Ama kritik olan İran; İsrail hazır yüksek moral ve inisiyatif kazanmışken İran'ı darbelemek ve halk isyanının önünü açarak Molla iktidarını devirip İran'ı kaosa sürüklemek istiyor. Sonuçta İran odaklı "Direniş ekseninin" yenilmesi ve ortaya çıkan boşluğa hamle yaparak diğer işbirlikçi Arap rejimleriyle birlikte ABD-İsrail odaklı bir yeni Orta Doğu yapılandırılması hedefleniyor.
Eh, Türkiye'nin olup bitenlerden doğrudan etkileneceği belli değil mi? Hem İsrail neden Türkiye'ye saldırsın, aynı ABD/NATO ekseninin birbirleriyle anlaşamayan kardeşlerinden başka nedirler ki? Ticaret bütün hızıyla sürmüyor mu?

Ancak, İsrail'in vurucu güç olarak önünü açtığı gelişmelerin yaratacağı sarsıntılar deyim yerindeyse bir "bölgesel deprem" ağırlığını taşıyor ve elbette Türkiye'yi de sarsacak!
Dolayısıyla "İsrail Türkiye'ye saldırır mı" sorusunun cevabı hem "evet" hem de "hayır!"
İran saldırısının kapasitesi şayet rejimi sarsacak düzeyde olursa, zaten meşruiyeti zayıflayan rejim kontrolünü yitirmeyle yüzleşebilir ve ülke parçalanma ve işgal girişimlerine uğrar. Kürt bölgesiyle PKK'nin etkileşime gireceği açık değil midir? Rojava'ya ek bir de Rojhilat!
İşte, olası süreci basit bir "oyun" olmaktan restorasyon ya da reforma dönüştürebilecek yerel ve bölgesel gerçekler var. Aslında pek de derinliği olmayan ve daha ziyade "betondan" oluşan "devlet aklı" üstüne yüklenen zorlanmalar sonucunda kendisini gene sürdüreceği ama kısmı tavizler vereceği bir restorasyon süreci denemek istiyor olabilir.
Peki, Erdoğan ve onun şahsında kendisini ifade eden son 20 yıllık egemenlik alanı kendisinin devamlılığını sağlamak için Kürtlerin desteğini almak amacıyla bu hamleyi yapıyor olabilir mi? Tabii ki, sürecin iç ögelerinden birisi de budur, ama sebebi sadece buraya sıkıştırmak, Kürt sorununda yaşanan gerginliğin şiddetini görememekten kaynaklanıyor.

Oluşan yeni durum, henüz bulanık, puslu ve şayet sürecekse neredeyse her aşamasında tuzaklarla dolu bir durum olsa da değerlendirilmelidir.
Bu bir süreçtir; her şey egemenlerin istediği gibi gitmez, nitekim öncekinde masayı devirmek zorunda kalmaları istediklerine ulaşamamaları yüzünden olmadı mı?
CHP'nin sürecin içine çekilmesi, masada olmaya zorlanması önem kazanıyor. Özel'in demeçleri masaya oturmaya istekli olduklarını gösteriyor, desteklenmesi gerekiyor.
Başarılamayan Emek ve Özgürlük İttifakı'nın yeni koşulları gözeterek acil olarak yeniden inşa edilmesi, sürecin ülkenin tümünde toplumsallaşması açısından önemlidir.
Türkiye devrimci hareketi, demokrasi sorununun günümüzde devletin yapısında odaklandığı ve burada "Kürt sorununun" belirleyici olduğu bilinciyle sürece yaklaşmalı, Kürt halkının elini sımsıkı tutmalıdır.
"Oyun" bu tür süreçlerin zorunlu bileşenidir, yakınmak değil, kendi oyununu kurmak gereklidir.
Her şeyden önce Öcalan beklenmelidir, İmralı'da neler oluyor ya da bir şey oldu mu öğrenilmelidir.
Öte yandan, İsrail'in son hamleleri uzun süren iç savaş sonrasında zaten epey zayıflamış olan Suriye'yi etkileyecektir. Bu durum Suriye'ye de "eşit yurttaşlık" ya da "federatif" bir ortaklaşma yönünde bir kez daha yönelmenin önü açıyor.

Halkçı ve demokratik yeni bir cumhuriyet!

Günümüzün görevi, zaaflarını netçe görmek kaydıyla 1923'de kurulan Kemalist Cumhuriyet'in hakkını teslim edip, yeni bir cumhuriyet kurmaktır!
Yeni cumhuriyet, halkın insanca yaşayabilmesi için gereken ihtiyaçlarının esas alındığı demokratik bir anayasaya dayanmalıdır.

(...) *1. sayfadan devam*

1920 yaz aylarından itibaren birbirleriyle ortaklaşarak önderliğe aday bir güç alanı yaratma olasılığı ortaya çıkan bu güçlerin farklı entrikalar ve darbelerle tasfiyesi, işçilerin ve köylülerin işgale karşı direnişte bağımsız bir irade olarak varlığının yok edilmesi anlamına geliyordu.
1921 yılı 28 Ocak gününün 29'a bağlanan gecesinde TKP önderleri M.Suphi ve 14 yoldaşının boğularak katledilmesi tasfiye sürecinin zirve noktasıdır. Unutmadık, unutmayacağız!
İşçiler, köylüler ve İttifak alanı dışındaki diğer toplumsal güçler, iradesiz bırakılarak Ordu ve Anadolu Burjuvazisi İttifakının sıradan askeri haline indirgenmişti.
Öncülüğü elde eden İttifak alanında ise, henüz zayıf olan Anadolu burjuvazisi yeterli inisiyatif alamazken, ülkede en modern ve gelişmiş eğitimi veren Harp Okullarında üstelik savaşçı olarak yetiştirilen Osmanlı subayları belirleyici oldu.
Sonuçta, Anadolu burjuvazisinin gelişip güçlenmesinin önünü açan Ordu merkezli bir cumhuriyet kuruldu.
29 Ekim bu Cumhuriyet'in resmen ilan edildiği gün!
Yeni Cumhuriyet'in egemenleri, siyasal iradesini ve örgütlerini fiilen tasfiye ettiği halkın üstünde Ordu merkezli, valilik ve kaymakamlıklar başta olmak üzere bütün devlet cihazlarıyla örgütlenen özel bir devlet biçimiyle kendi iktidarını kurdu.
Kuruluş sürecinde ve sonrasında Sovyetler Birliği mali ve askeri destek verdi.
Yeni Cumhuriyet, emperyalist güçlerin Osmanlı topraklarını işgal edip sömürgeleştirme girişimini engelleyen bir savaşın sonrasında kuruldu. M.Kemal'in bir asker ve siyasetçi olarak ustaca öncülüğünü yaptığı kuruluş sürecinde, kapitalizmin gelişmesine uygun bir siyasal sistem inşa edilerek, hem sermayenin hem de işçi sınıfının oluşumu hızlandırıldı ve sınıf savaşının zemini olgunlaştırıldı.
M.Kemal, kuruluş sürecinde sadece "geleceğin" temsilcisi halk güçlerini değil, padişahın ve özellikle de halifelik makamının simgelediği "geçmişi" restore ederek sürdürmek isteyenleri ve İttihat ve Terakki'nin maceracı eğilimlerini yeniden canlandırmak isteyen güçleri de tasfiye etti. Ortaya çıkan M.Kemal önderliği, Osmanlı devletini tasfiye ederken aynı zamanda bütün muhaliflerini de farklı yöntemlerle tasfiye etti ve içinde yetiştiği Osmanlı'nın ruhu olan despotizmi yeni Cumhuriyet'e hakim kıldı.
Cumhuriyetin kuruluşunun ilerici yönü anti-emperyalist olması ve yerel kapitalizmin gelişmesinin önünü açmasıdır. Ancak, her iki olgu da kendilerini sakatlayan zaaflarla birlikte var oldu.
Doğrudan işgal ve açık sömürgeleştirme girişimi engellenen emperyalist güçler, Cumhuriyet'in bütün gücüyle önünü açtığı kapitalizmin gelişmesiyle süreç içinde kapıdan kovulduğu Anadolu'ya bacadan girerek "Yeni Sömürge" statüsünü dayattılar.

Sonuçta, emperyalistler ülkede başlangıçta amaçladıkları gibi açık değil ama yerel sermaye güçleriyle iç içe geçerek, "dışarlak" değil "içerden" çalışan bir egemenlik kurdular
Kapitalizmin gelişimi de çift yönlü zaafla yüklüydü. Kapitalizmin gelişiminin "devrimci" dönemi olan "serbest rekabet" yaşanmadan İş Bankası merkezli bankaların odağında olduğu "fideliklerde" yetiştirilen yerel sermaye baştan asalak ve vurguncu olarak yapılandırıldı.
Ancak, sırf kendileri olarak bir egemenlik rejimi kurma gücünde olmadıklarını gören İttifak güçleri, geçmiş dönemin egemeni antika sermaye güçleri tefeci-bezirganları iktidara ortak ettiler. Güçleri yetmiyordu, çünkü ancak tasfiye ederek sürecin dışına ittikleri halkçı ve komünist güçlerle birlikte olsalardı kazanacakları ortak güçle baş edebilecekleri antika sermaye güçlerinin Anadolu'daki kök salmış gücüne karşı zayıftılar.
Cumhuriyet'in kuruluşundaki egemenlik alanında ittifak yapılan antika sermaye güçleri ise, şimdi kendilerinin güncel temsilcisi olan AKP iktidarı eliyle Kemalist Cumhuriyet'i tasfiye edebildiler. Egemenlik alanında başlangıçta "altta" kalmanın biriktirdiği "hınç" şimdi her taraflarında fışkırarak kendisini açık ediyor!
Yeni Cumhuriyet'in laiklik yönelimi de zaafla yüklüydü. İlkin, demokratik bir laiklikte devletin yurttaşlarıyla inancı ne olursa olsun sadece yurttaşlık üzerinden ilişki kurması gerekirken, yeni Cumhuriyet devletin dinini İslam ve hatta mezhebini de Sünni-Hanefilik olarak belirleyerek yola çıktı. Bu durumda laiklik sakat kaldı, halen de sürdüğü gibi başka inançlara özellikle de Alevilere, Şafilere ve gayrimüslimlere süreklileşmiş şiddet politikaları uygulandı.
Üstelik, egemenlik alanı içine ittifak gücü olarak aldığı tefeci-bezirganlar tarih içinde kendi kontrollerine aldıkları tarikatlarla, yüzeyde ve sakatlamış da olsa bir biçimde var olan laikliğin sürekli altını oydular. Günümüzdeki dinbaz iktidar tam da böylesi bir "oyma" sürecinin sonucudur.
Yeni Cumhuriyet etnik kimlik konusunda kendilerinden önceki İttihat ve Terakki iktidarının son döneminin "Türkçü" yöneliminin izinden gidip Cumhuriyet'i etnik kimlikle damgaladı. Bu damga, başta Kürtler olmak üzere bir halklar zenginliği olan Anadolu topraklarını günümüze dek sürüp gelen iç çatışmalara boğdu.
Günümüzün görevi, zaaflarını netçe görmek kaydıyla 1923'de kurulan Kemalist Cumhuriyet'in hakkını teslim edip, yeni bir cumhuriyet kurmaktır!
Yeni cumhuriyet, halkın insanca yaşayabilmesi için gereken ihtiyaçlarının esas alındığı demokratik bir anayasaya dayanmalıdır.
Yeni cumhuriyet, saltanat makamları olan valilik ve kaymakamlık gibi bürokratik aygıtların tasfiye edildiği ve halk oyuyla seçilmiş yerel meclislerin iktidarlaştığı bir zemininde konumlanmalı, halkın halk için halk tarafından idare edildiği bir halk örgütlenmesi olmalıdır.
Yeni cumhuriyet, dolaylı değil başta servet vergisi olmak üzere dolaysız vergileri esas almalıdır. Merkez Bankası şimdi olduğu gibi sözüm ona "bağımsız" görünümü verilerek halkın denetimi dışında kalan sermaye uşağı bürokratlar tarafından değil, halkın ihtiyaçlarını esas alan Demokratik Anayasa'ya uymak zorunda olan halk oyuyla seçilmiş Meclis'in denetiminde olmalıdır.
Yeni cumhuriyet, farklı etnik kimliklere ve inançlara kör olarak sadece anayasal yurttaşlığı esas alan demokratik bir cumhuriyet olmalıdır!
Yeni cumhuriyet, şimdi bütün çirkinlikleriyle kendisini gösteren erkek egemenliğini tasfiye etmeyi hedefleyen bir cumhuriyet olmalıdır!
Demokratik Anayasa, erkek egemenliğinin kendisini var ettiği bütün halleri, anayasal suç olarak görmelidir. Erkek egemenliğinin yarattığı toplumsal cinsiyet eşitsizliği görülerek; toplumsal ve siyasal yaşamda kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık demokratik bir anayasal hak olarak güvence altına alınmalıdır.
Yeni cumhuriyet, sermayenin talanına açılan doğal varlıkların korunmasını ve tüm canlıların yaşam hakkını her alanda gözetmeyi anayasal güvence altına almayı ve doğa ile toplumun birlikte uyum halinde var olmasının koşullarını yaratmayı hedeflemelidir.

EKONOMİ

Hazırlanan bütçe, 2025 yılının nasıl bir yıl olacağı ve ekonomi yönetiminin ne yönde gideceğine dair bizlere önemli veriler sunuyor.

2025 Bütçesi ve IMF rejimi

2025 bütçe gelirlerinin önemli bir kısmı dolaylı vergilerden oluşmasına rağmen 2025-27 OVP stratejisi sıkılaşmış para politikalarının devamı konusunda IMF ve iktidar bloğunun üzerinde uzlaştığı bir stratejidir. Hedeflenen bütçe geliriyle uygulanan ekonomi politikası arasındaki tutarsızlık saldırının hangi boyutlara taşınacağını net olarak gösteriyor.

Serkan Nar

Henüz bütçe görüşmeleri yeni başlarken ilk elden bütçeye dair öne çıkanlara bakacak olursak, Cevdet Yılmaz'ın açıklamalarına göre, 2025 yılı bütçe giderleri 14 trilyon 731 milyar lira, bütçe gelirleri ise 12 trilyon 800 milyar lira olarak öngörülüyor.
Bütçede ilk göze çarpan önemli artışın -Savunma Sanayii Destekleme Fonu için ayrılan kaynak da dâhil edildiğinde- toplamda 1 trilyon 608 milyar lira ile savunma sanayisine ayrılan pay olduğu görülüyor. Bu oran bir önceki yılla kıyaslandığında yüzde 120'lik bir artışa tekabül ediyor. Bölgedeki gelişmelerle birlikte düşünüldüğünde, savunma sanayisine ayrılan bütçenin iktidarın bölgedeki gelişmelere nasıl yaklaştığına dair ip uçlarını vermesi bakımından önemli bir projeksiyon tutuyor. Erdoğan'ın bölgede olası maceracı heveslerinin bedelinin Türkiye halkları açısından ağır olacağını not etmekte fayda var.
İktidar koalisyonunun 2025 bütçesinden sermayeye aktaracağı rakam ise 1 trilyon 569 milyar lira.
Bu meblağ 2025 yılı bütçesinin yüzde 10,7'sine denk gelmektedir. Bütçenin kara deliği ise faizlere ayrılan pay olan 1 trilyon 950 milyar.

Bu rakam, sosyal yardım ve desteklere ayrılan 651 milyar liralık bütçenin neredeyse üç katı. Faizler ve sermayeye aktırılan tutarla birlikte düşündüğümüzde 3 trilyon 519 milyar lira tutarında rakamın doğrudan sermayeye aktarılacağı görülüyor.
Göründüğü gibi bütçenin önemli bir kısmı sermayeye transfer ediliyor.
Dolayısıyla 2025 bütçesi, 2025 yılının nasıl bir yıl olacağı ve ekonomi yönetiminin ne yönde gideceğine dair bizlere önemli veriler sunuyor. 2025 bütçesi gösteriyor ki, gelir adaletsizliği daha da büyüyecek. Kısacası sermaye adına çok büyük bir servet transferi hedefleyen bir bütçeyle karşı karşıyayız.

Bütçe gelirlerinde bir değişiklik yok

Bütçenin önemli bir kısmı 3 trilyon 599 milyar lira ile KDV'lerden oluşuyor. Bu vergi vatandaşın ekmekten, peynirden kısacası yapılan tüm harcamalardan kesilen bir vergi türüdür. KDV, geliri ne olursa olsun herkesin aynı oranda ödediği ama sonuçlarından aynı oranda etkilenmediği bir vergidir. Bu vergi yükünün önemli bir kısmı ücretli emekçilerin omuzlarına binmiş durumda.
Gelir vergisi ise 2 trilyon 130 milyar olarak öngörülmüş. Bu vergi ise ücretlilerin, yani işçilerin, aldıkları ücret oranında kesilen vergilerden oluşuyor. Bu dolaylı vergilerin toplamı toplanan bütçenin yüzde 70'ini oluşturuyor. Bütçenin sadece yüzde 15'lik kısmı patronların ödediği vergilerden oluşuyor. Ancak o da ağırlıklı olarak orta ve küçük işletmelerin ödedikleri kurumlar vergisini kapsıyor. Sermayenin büyük bir kısmı herhangi bir vergi ödemediği gibi bütçeden önemli oranda pay sahibi oluyor.
Türkiye'nin dolaylı-dolaysız vergileme tercihine, gelir, servet ve tüketim vergilerinin gelişimine, çıkarılan vergi aflarına, uzlaşma sonuçlarına ve kayıt dışı ekonominin boyutuna baktığımızda Türkiye'de uygulanan vergi sistemi vergi adaletinin sağlanması bir yana, servet ve sermaye sahiplerini önceleyen bir sistem görüyoruz. Öyle ki sermaye sınıfına önemli oranda kaynak transferi sağlayan bir vergi düzeninden bahsediyoruz. Sermayenin büyük bir kısmının ödemesi gereken vergilerden vazgeçen, hatta onları teşvik ve destekle ayakta tutmaya çalışan devlet işçi ve emekçilerin sırtına asalak karakterli sermaye sınıfının yükünü yüklemektedir.
Tam da bu yüzden bütçe döneminde vergide adaletin sağlanması için servet ve sermaye sahiplerinin artan oranda vergilendirilmesi, emekçilerin sırtındaki dolaylı vergilerin kaldırılması ve kurumlar vergisinin istisnasız kazanç oranında uygulanması önemli talep ve mücadele alanlarından bir tanesi olarak öne çıkıyor.

2025 -2027 OVP stratejisi

OVP, ima ettiği gibi bir "program" olamaktan çok, sermayenin istikrarını sağlamak için emekçi haklara dayattığı kemer sıkma programından fazlası değildir.

2025-2027 yılları arasında ekonomi yönetiminin yol haritası olan OVP 2025-2027 stratejisi geçtiğimiz günlerde açıklandı. Açıklamada *"On İkinci Kalkınma Planı 2025 -2027 hedefi olarak makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmeyi, mali disiplini korumayı, orta vadede enflasyonu tek haneye düşürerek fiyat istikrarını sağlamayı, yeşil ve dijital ekonomiye geçiş odağında teknolojik dönüşümü sağlamayı, beşerî sermayeyi güçlendirmeyi, işgücü piyasasını daha da etkinleştirmeyi, iş ve yatırım ortamını iyileştirmeyi ve ekonomide kayıt dışılığı azaltmayı ön plana alan sürdürülebilir büyümeyi hedeflemektedir"* denilmekte. Oysaki ekonomi yönetiminin sınıfsal tercihleri de zihinsel haritasının ne olduğu da sürecin nasıl yürütüldüğü de çok açık. Uygulanan program, ima ettiği gibi bir "program" olarak işlemekten ziyade, sermayenin istikrarını sağlamak için emekçi haklara dayattığı kemer sıkma programından fazlası değildir.

İşsizlik artacak

OVP'ye göre, istihdam açısından ise durum daha da kötü. Ekonomi yönetimine göre, 2024'teki yüksek faize rağmen işsizlik 2023 yılına göre düşecek ve yüzde 9,3 olarak gerçekleşecek. 2025 yılındaki düşük büyüme nedeniyle işsizlik 9.6'ya çıkacak. Ancak gerçekliğin bu verilerin çok üstünde olduğu biliyoruz. Sanayi ve imalat sektöründeki daralma ve sermaye çıkışlarının etkileri ile düşündüğümüzde bu oranın daha da yüksek olacağını biliyoruz. Yerli ve milli sermaye sahibi Koç Holding'in Mısır ve Bangladeş yatırımlarına baktığımızda yerli ve yabancı sermayenin uygun koşullar oluştuğunda tercihlerinin ucuz iş gücü sağlayacak bölgeler olduğunu net olarak görüyoruz. Sermayenin yerli ve milli hikâyeleri sadece emek sömürüsünün dolayısıyla sermaye birikiminin koşullarının tesis edilmesine kadardır.
OVP'nin ekonominin geleceğine dair herhangi bir projeksiyonu da yok. Dolayısıyla OVP'in iddialı hedeflerinin gerçekleşmesi için gerekli olan tek seçenek, emeğe daha fazla baskı yapılmasıdır. Önümüzdeki süreçte emek ve sermaye kavgasının daha da sertleşeceği bir dönemin kapılarının aralandığını ve koşullarının oluştuğunu söyleyebiliriz.

Kişisel borçlar daha da artacak

Yoksulluk, işsizlik ve ekonomik belirsizlik nedeniyle temel ihtiyaçlarını karşılamakta ve yaşamını sürdürmekte güçlük çeken milyonlar, en temel ihtiyaçları arasında seçim yapmak zorunda bırakılıyorlar. Yıllar içinde reel kazançları düşen, gelirleri azalan geniş kitleler, zaman içinde oluşan tüketim alışkanlıklarını bireysel kredi ve kredi kartı kullanımıyla sürdürüyor. Bireysel kredi ve kredi kartı borçları 21,9 milyar lira artarak toplamda 3 trilyon 597 milyar lirayı buldu. Bu dönemde bireysel kredilerin bakiyesi 15,4 milyar lira artışla 1 trilyon 917 milyar liraya yükselirken, kredi kartı borç bakiyesi ise 6,5 milyar lira artarak 1 trilyon 680 milyar lira oldu. Asgari ücretle geçinmeye çalışan bir aile, kira, fatura ve temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanırken; bu yükün altına bir de yüksek kredi kartı faiz oranları ve bankalara olan kredi borçları ekleniyor. Türkiye'de hane halklarının borçlanma oranı, uygulanan OVP ile birlikte hızla yükselmiş, kredi kartı borçluları sayısı 40 milyonu geçmiştir.
Bu durum 2025 bütçesi ile birlikte düşünüldüğün de bireysel borçlanmanın daha da artacağı gün gibi ortada.

Enflasyon azalmayacak

IMF ile yapılan görüşmede enflasyon tahminleri tutmayınca tahminler yeniden revize edildi. 2024 enflasyon hedefi yüzde 33 olarak tahmin edilirken bu tahmin daha sonra 41,5 olarak revize edildi. 2025-2027 OVP'de 2025 yılına ait enflasyon yüzde 15,2 olarak hedeflenmişken daha sonra 2025 enflasyonu da yüzde 17,5 olarak revize edildi. Şimşek'in programının çalışmadığını, gerçek enflasyonun açıklananın çok üstünde olduğunu ENAG açıklamalarından biliyoruz. Net olarak söyleyebiliriz ki ekonomi yönetimi açısından sürekli revize edilen OVP işlevini yitirmiş, iflas etmiştir.

> ***OVP'nin ekonominin geleceğine dair herhangi bir projeksiyonu da yok.***

Gerçek enflasyonun açıklananın çok üzerinde olmasına rağmen uluslararası sermayeye 2025 emekli ve asgari ücret zamları tutmayan tahmin üzerinden yani yüzde 20 üzerinden belirleneceği sözü verildi.
2025 bütçe gelirlerinin önemli bir kısmı dolaylı vergilerden oluşmasına rağmen 2025-27 OVP stratejisi sıkılaşmış para politikalarının devamı konusunda IMF ve iktidar bloğunun üzerinde uzlaştığı bir stratejidir. Hedeflenen bütçe geliriyle uygulanan ekonomi politikası arasındaki tutarsızlık emekçi halklara saldırının hangi boyutlara taşınacağını net olarak gösteriyor. Örneğin iç talebi baskılayarak vergi gelirlerinde bir artış sağlanması olanaksızdır. Bunu sağlamak için yeni ek vergiler çıkartılması, emeğin daha fazla baskılanması, borçlanmanın daha fazla artması gerekecek. Türkiye'nin uzun yıllardır yaşadığı krizlerin arkasında yatan gerçek tam olarak yukarıda söz ettiğimiz adı konulmamış bir IMF rejimidir.

Sınıf hareketli

Türkiye'nin dört bir yanında işçiler, haklarını savunmak amacıyla iş bırakıyorlar veya protesto eylemleri (yürüyüş, basın açıklaması, oturma eylemleri vb.) düzenliyorlar. Özellikle büyük şehirlerde, belediye işçilerinden maden işçilerine kadar geniş bir yelpazede işçiler, düşük ücretler ve kötü çalışma koşullarına karşı tepkilerini gösteriyorlar. Yapılan işçi eylemleri, sadece ücret artışı taleplerini değil, aynı zamanda çalışma koşullarının iyileştirilmesi, sosyal güvencelerin sağlanması ve iş güvenliğinin artırılması taleplerini içeriyor.
Siyasal atmosferin daha da ısındığı bu dönemde sınıfın içinde bulunmuş olduğu yoksulluğun yarattığı hoşnutsuzluk ve öfke siyasal iktidarın ekonomi yönetimi temsilci Mehmet Şimşek'e yöneltiliyor. Eylemlerin, siyasal muhataplık arayışı barındırmasının göstergelerinden biri de o eylemlerin yönünü tayin ediyor. Ankara bu anlamada protestoların önemli çekim merkezi haline gelmiş oluyor. Şimdi sınıfın biraz daha hareketlendiği dönemde siyasal söylemi ve muhataplığın doğru yere kanalize edilmesi ve önemi bir kez daha açığa çıkıyor. Bu anlamda "Hükümet istifa" söyleminin siyasal hedef açısından doğru yere oturacağını görmek gerekiyor.

Emperyalist savaşın ön cepheleri

Orta Doğu'ya emperyalist müdahalelerin yakın tarihine bakarsak; Irak, Yemen, Libya, Suriye, Filistin ve Lübnan'ı incelemek gerekir. Bu ülkeler sürekli savaş ve iç savaş konseptleri yaratılarak emperyalizmin hedefleri olmuşturlar.

Özcan Avcı

7 Ekim Aksa Tufanı ardında yaşanan işgal devletinin yayılmacılığının tamamında olan bir özellik göze çarpıyor. O özellik ABD emperyalizmini de arkasına alarak, stratejik bir hamle olarak, bölgeyi insansızlaştırma davası gütmesidir. Beynelmilel sermaye için kan gölü yaratmanın bir sermaye davranışı olduğunu vurgulamakta fayda var.

Orta Doğu'ya emperyalist müdahalelerin yakın tarihine bakarsak; Irak, Yemen, Libya, Suriye, Filistin ve Lübnan'ı incelemek gerekir. Bu ülkeler sürekli savaş ve iç savaş konseptleri yaratılarak emperyalizmin hedefleri olmuşturlar. Vekalet savaşları biçiminde yürütülen bu süreç son olarak Filistin'de yaşanan gelişmelerle birlikte her an başka bir aşamaya sıçrama potansiyeli ile yüklenmektedir.

Nasrallah'ın ölümü sonrası Lübnan'da savaş ahvali kalıcılaşmış görünüyor. Güney Lübnan, Sur, Sayda, Dahiye, Beyrut şehirleri günde en az yedi kere kadar yoğun bir biçimde hava saldırılarına uğruyor. Kara harekâtı güney sınırdan Litani Nehri'ne kadar 30 km "güvenlik koridoru" olacak şekilde ara ara deneniyor. 2006'da da benzeri bir süreç yaşanmış, Hizbullah, işgal devletinin kara ordularını yenilgiye uğratmayı başarmıştı.

Lübnan'da kırılma

İşgal devletinin kendi açıklamalarına bakılırsa hem Hizbullah'la hem Hamas'la savaş uzadıkça uzuyor. Bu uzamanın ana sebebini de "lojistik hattın" hala çalışıyor olmasından kaynaklandığı iddia ediyor. Eğer bu lojistik hat kesilirse savaşın seyri işgal devleti tarafından kontrol edilebilir hale gelecektir diye de yorumlanıyor. Lojistik hat, İran sınırından başlayarak Irak'a oradan Suriye'ye oradan da Lübnan'a uzanıyor. İşgal devleti bu hattın Suriye'den kesilmesi gerektiğini açıklıyor. Henüz Lübnan'da bile ilerlenememişken bu yorum için erken olsa da Suriye'nin de gerilimin içerisinde olduğunu görmekte fayda var.

Bütün bu bölgesel gerilim İran'ı da tetiklemektedir. Bölgede yaşanan pivot devletler arasındaki rekabette, Direniş Ekseni'nde yaşanacak olası bir zayıflama, İran'ın müdahale etmesini bölgesel hakimiyette geri düşmemesi gerekliliği üzerinden zorunlu kılar. Sonuç olarak, vekalet savaşları üzerinden yaşanan bu süreç, vekalet güçler üzerinden yürütülmeyi aşarak emperyalist güçlerin birbiri arasındaki savaşa evrilmesi potansiyeli artıyor. Bütün bu analitik tablo; Orta Doğu, Kuzey Avrupa, Afrika, Kafkaslar, Doğu Asya ve Pasifik üzerindeki gerilimler, özelinde Orta Doğu'daki Filistin, Lübnan, Suriye, İran gerilimi, emperyalist savaşın gerçekleşme olasılığının az da olmadığı bir tabloyu resmediyor. ABD-Batı ekseninin gerileyiş seyri de göz önünde bulundurulursa, hegemonya mücadelesinin epey sancılı yaşanacağı görülüyor.

Zelenskiy'in Zafer Planı

Zelenskiy'in barış müzakereleri yerine çatışmayı tırmandırmaya başvurması, onun konumunu korumak konusunda umutsuz bir iddiaya girdiğini, uzun vadede ağır kayıplar ve diplomatik izolasyon riskini göze aldığını gösteriyor.

Efecan Özcan

Zelenskiy, Ekim ortasında Ukrayna parlamentosuna "Zafer Planını" sundu. Beş maddeden oluşan planın başlıkları şöyle: Ukrayna'yı NATO'ya davet etmek, savunma yeteneklerini güçlendirmek, Rusya'yı kontrol altına almak için Ukrayna topraklarına "nükleer olmayan kapsamlı bir stratejik caydırıcı roket sistemi" yerleştirmek ve Ukrayna ekonomisini desteklemek. Çatışmanın sona ermesinin ardından Zelenskiy, NATO savunmasını güçlendirmek için ABD Silahlı Kuvvetlerinin bazı birliklerinin Ukrayna askeri personeliyle değiştirilmesini önerdi. Zelenskiy'in danışmanı Mihail Podolyak'ın da açıkladığı gibi, Rusya'nın derinliklerine yönelik saldırılardan bahsediliyor. Zelenskiy, Ukrayna'nın NATO'ya davet edilmesinin reddedilmesi durumunda Kiev'in, başkanlık seçimlerinin sonuçlarının ardından ABD politikasında değişiklik bekleyeceğini söyledi.

Ağustos başından beri Ukrayna, Rusya'nın Kursk bölgesinde işgal altında tuttuğu bölgelerde savunma yapmaya çalışıyor. Esasen Donbass'ta Rus kuvvetlerinin ilerleyişini durdurmak amacıyla gerçekleştirilen Kursk operasyonu, amacına ulaşamamış görünüyor. Rusya kuvvetleri yavaş ama istikrarlı olarak Donbas'ta ilerlemeye devam ediyor. Ukrayna güçleri Vuhledar'dan çekilmek zorunda kaldı ve Pokrovsk'a kadar olan saha şu anda cephenin derinleşeceği yere işaret ediyor.

Zafer Planına Batı'nın tepkisi

Beyaz Saray'ın Ukrayna'nın tekliflerinden etkilenmediğini söylediği bildirildi. Bloomberg'e göre Ukrayna'nın Fransa gibi bazı müttefikleri Ukrayna'nın NATO'ya davet edilmesini destekledi, ancak Alman yetkililer buna karşı çıktı. Ukrayna Devlet Başkanı'nın önerileri Macaristan Başbakanı Viktor Orban tarafından eleştirildi. Kremlin, Zelenskiy'in zafer planıyla "NATO'nun çatışmaya doğrudan katılımını resmileştirmek" istediğini söyledi.

Zelenskiy'in barış müzakereleri yerine çatışmayı tırmandırmaya başvurması, onun konumunu korumak konusunda umutsuz bir iddiaya girdiğini, uzun vadede ağır kayıplar ve diplomatik izolasyon riskini göze aldığını gösteriyor. Pek çok kişi Zelenskiy'in Zafer Planını, düşmanlıklar hafifledikçe Başkan için kişisel bir cankurtaran halatı olarak görüyor. Ukrayna Savunma Bakanı Rüstem Umerov ve General Kirill Budanov gibi önemli isimlerin görevden alınması bu kritik dönemde Ukrayna'nın askeri komutanlığına ilişkin endişeleri artırdı. Donbass'taki son geri çekilmeler ve kayıplar da bu kaygıları artırıyor.

Esas Plan: "Pazar paylaşımı"

Şiddetli milliyetçilik ve şovenizmle birleşen 'Nazilerden arındırma', ezilen bir halkın kurtuluşu ve 'çok kutuplu bir dünya' için mücadele beyanları, Rus egemen sınıfının topraklar ve pazarlar üzerindeki kontrolünü genişletme yönündeki sıradan arzusunu gizliyor. Cephe hattının diğer tarafından 'anavatanın' veya belki de daha komik bir şekilde özgürlüğün ve Batılı değerlerin savunulması yönündeki çağrılar, aynı zamanda Ukraynalı oligarklar ve Batılı ulus ötesi şirketler tarafından sömürülme hakkı için mücadele etme talebinin üzerinde sadece ince bir örtüdür.

Dünyayı saran grev mevsimi

Dünyanın pek çok yerinde milyonlarca işçi greve çıkıyor. İşçi sınıfı havayı ısıtıyor, dünya yeni bir grev mevsimine doğru yol alıyor. Mevsim, insanlığı yeni bir döneme döndürecek özneyi arıyor.

Haluk Koşar

Can çekişen kapitalizm kendi yarattığı krizler ile milyonlarca insanı açlık ve yoksulluğun çaresizliğine hapsediyor. Artan rekabetin sonucu, işçilerin omuzlarına yükleniyor. Dünyanın her yerinde ücretleri düşürmek ve çalışma koşullarını sertleştirerek rekabete uydurmak için keskin bir mücadele sürüyor. Milyonlarca işçi grev ile tanışıyor.

Asya: Samsung grev ile tanıştı

G. Kore kapitalizminin temel direği Samsung Elektronik 55 yıllık tarihinde ilk kez bir grev ile tanıştı. Ulusal Samsung Elektronik Sendikası'na (NSEU) üye 30 bin işçi ücretlerin artırılması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi talepleri ile Temmuz ayında fiili bir greve çıktı. Samsung Elektronik'in Hindistan'ın Tamil Nadu eyaletindeki ev aletleri fabrikasında çalışan işçiler de, 9 Eylül'de örgütlü oldukları sendikanın tanınması, ücretlerinin yükseltilmesi ve daha iyi çalışma şartları talebiyle greve çıktı. Yaklaşık 1500 işçinin 38 gün süren grevi işverenin sendikayı fiilen tanıyarak işçilerin taleplerinin görüşülmesini kabul etmesiyle sona erdi.

Avrupa: Metal fırtınaya doğru

Almanya'da Volkswagen 87 yıllık tarihinde ilk defa fabrika kapatma kararı ile karşı karşıya. Çin ile rekabet etmekte güçlük çeken Volkswagen 30 bin işçiyi işten çıkartmayı planlarken IG Metall Sendikası bu duruma karşı direneceklerini açıkladı. Diğer yandan IG Metall aralarında Siemens, Mercedes-Benz ve BMW gibi şirketlerin de bulunduğu otomotiv, elektrik ve metal sektöründeki yaklaşık 4 milyon işçi adına görüşmelere başladı. Sendika kendilerine sunulan teklifi grev ilanı kabul edeceğini söyleyerek yüzde 7'lik bir artış ile masaya oturdu. Volkswagen'in yaşadığı krizin benzerini İtalyan Stellandis de yaşıyor. Dünyanın en büyük dördüncü otomobil üreticisi olan Stellandis, Çin ile rekabeti sürdürebilmek için İtalya'da bulunan tesisleri kapatmak, işçi çıkartmak ve üretimi işçi maliyeti daha düşük ülkelere taşımaya hazırlanıyor. Bu duruma karşı 18 Ekim'de İtalya'da bir günlük bir grev gidildi. Bu 20 yıl sonra otomotivde yaşanan ilk grev oldu.

ABD: Grevler artıyor

ABD'de kritik sektörlerde gerçekleşen grevler işçi sınıfının lehine bir durumu ortaya koyuyor. Temel talepleri ücret artışı ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi olan grevlerin kimileri sadece ABD'yi değil küresel ticareti de etkilemesi açısından oldukça önemli ve kilit rol oynuyor. Liman işçilerinin başlattığı grev tam da böyle bir grevdi. Görüşmeler anlaşmazlıkla sonuçlanınca 25 bin liman işçisi 1977'den beri ilk defa Doğu ve Körfez kıyılarında greve çıktı. Grev yüzde 62 oranında maaş artışı ile geçici bir anlaşmayla sonuçlandı.

ABD merkezli havacılık şirketi Boeing'de de 16 yıl aradan sonra ilk kez grev yaşandı. 30 bini aşkın işçi, sendikanın yüzde 40 oranında ücret artışı ve on yıl önce sözleşmeyle kaldırılan emeklilik sisteminin geri getirilmesi talepleriyle 13 Eylül'den beri grevde.

Eylül ayının ortalarında otel çalışanları ABD'de greve çıkmaya başladılar. San Diego, San Francisco Boston, Seattle, San Jose gibi merkezlerde yaklaşık 40 bin işçi grevde. Grevler Hilton, Hyatt, DoubleTree, Sheraton ve Marriott'un da aralarında olduğu dünyanın en büyük otel zincirlerinde çalışan işçilerin katılımıyla devam ediyor.

Dünya grev mevsimine giriyor

Bunlar buz dağında göze çarpan büyük parçalar. İşçi sınıfının cüretkar çıkışları sermayeye ilkleri yaşatarak krizi derinleştiriyor. Grev mevsimi atmosfere girdi. Rüzgarlar bu mevsimi yeni bir çağa döndürecek özneyi arıyor.

EKOLOJİ/KADIN

29. Taraflar Konferansı (COP29) 11-22 Kasım tarihleri arasında Bakü, Azerbaycan'da gerçekleşecek.

COP29'a giderken karbon adaletsizliği

Kapitalist sistemin ekolojik tahribatı gayet açık. En zenginlerin lüks yaşam tarzlarından ve daha da önemlisi kirletici faaliyetlerinden kaynaklanan aşırı emisyonları eşitsizliği, açlığı körüklüyor ve hayatları tehdit ediyor.

Efecan Özcan

Bu yıl 11-22 Kasım tarihleri arasında Bakü, Azerbaycan'da gerçekleşecek olan 29'uncu Taraflar Konferansı (COP29) öncesi yoksullukla mücadeleyi amaçlayan bir STK olan Oxfam'ın karbon adaletsizliği raporu açıklandı. Dünyanın en zengin %1'inin yüksek karbon emisyonları, açlığı, yoksulluğu ve aşırı ölümleri daha da kötüleştiriyor. Lüks yatlar, özel jetler ve kirletici endüstrilere yapılan yatırımlar nedeniyle dünyanın en zengin insanlarının tüketimi, küresel ısınmayı 1,5 °C ile sınırlamayı giderek zorlaştırıyor.

28 Ekim'de yayımlanan Oxfam raporuna göre Dünya'daki herkesin ürettiği sera gazları şayet ortalama bir milyarder ile aynı olsaydı, 1,5 °C ile sınırlama hedefi için aşılmaması gereken karbon emisyonunu iki günden daha kısa sürede gerçekleştirebileceği ifade ediliyor. Ayrıca karbon emisyonları bugünkü gibi devam ederse, 4 yıl gibi kısa bir sürede bu sınır aşılacak. İngiltere'deki bütçe görüşmeleri, ABD'deki başkanlık seçimleri ve Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de düzenlenecek olan COP29 iklim zirvesi öncesinde, yoksullukla mücadele grubu karbon eşitsizliğini ele alarak, hükümetlere aşırı tüketimi azaltmak, temiz enerjiye geçiş için gelir elde etmek ve küresel ısınmadan en çok etkilenenlere tazminat ödemek amacıyla aşırı zenginleri vergilendirme çağrısında bulundu.

Oxfam'ın araştırması, dünyanın en zengin milyarderlerinin elli tanesinin ortalama olarak üç saatten kısa bir sürede, ortalama bir İngiliz vatandaşının tüm yaşamı boyunca ürettiğinden daha fazla karbon emisyonu ürettiğini buldu. Ortalama olarak, tek bir yılda 184 özel jet uçuşu gerçekleştiriyorlar ve havada 425 saat geçiriyorlar. Bu, dünyadaki ortalama bir insanın 300 yılda üreteceği kadar karbon üretimine denk geliyor. Lüks yatları, ortalama bir insanın 860 yılda üreteceği kadar karbon üretiyor.

Zenginin şatafatı yoksulun ölümü

Raporda ayrıca karbon eşitsizliğinin ölümcül sonuçlarına da yer veriliyor: Önümüzdeki yüzyılda, en zengin %1'in yalnızca 2015-19 yılları arasındaki tüketimlerinden kaynaklı emisyonlar nedeniyle 1,5 milyondan fazla ölüm meydana gelecek. Son 30 yıldır bu zengin kesimin tüketim emisyonlarının küresel ekonomik çıktıyı 2,9 trilyon dolar düşürdüğü ve yıllık 14,5 milyon insanın günlük kalori ihtiyacına eşdeğer ürün kayıplarına yol açtığı belirtiliyor. İklime karşı izole edilmiş, klimalı hayatlar yaşayan ve çoğunlukla küresel kuzeyde bulunan en zengin %1'lik kesim, insan nüfusunun üçte ikisini oluşturan ve çoğunlukla küresel güneydeki daha fakir ülkelerde yaşayan 5 milyar insandan daha fazla karbon kirliliğine neden oluyor.

> ***Önümüzdeki yüzyılda, en zengin %1'in yalnızca 2015-19 yılları arasındaki tüketimlerinden kaynaklı emisyonlar nedeniyle 1,5 milyondan fazla ölüm meydana gelecek.***

Kapitalist sistemin ekolojik tahribatı gayet açık. En zenginlerin lüks yaşam tarzlarından ve daha da önemlisi kirletici faaliyetlerinden kaynaklanan aşırı emisyonları eşitsizliği, açlığı körüklüyor ve hayatları tehdit ediyor. Onların pervasızca kirletmesinin, kolektif geleceğimizi tehdit eden krizi körüklemesi sadece haksızlık değil, aynı zamanda ölümcül.

Ya hep beraber ya hiç birimiz

Eşit bir yaşamı kurmanın yolunun mücadeleden geçtiğinin farkında kadınlar. Sokakta nefes alan ve hala güçlü bir dinamik olan kadın kurtuluş hareketinin varlığı ve kitleselliği bunu kanıtlıyor.

Didar Gül

Artan kadın cinayetlerinin omuzlarımıza yüklediği ağırlıkla 25 Kasım'a gidiyoruz. Kadınların öldürülmediği tek bir güne uyanamaz olduk. Özellikle son süreçte en net halini İkbal ve Ayşenur'un katledilmesinde görmüştük. Bu cinayetlerde gördüğümüz "vahşet" örnekleri giderek çoğalıyor.

Bunun karşısında AKP-MHP iktidarının ise kadın cinayetlerine ve erkek şiddetine yönelik koruyucu önlemlere saldırma planı son sürat devam ediyor. Kadını korumak diye bir derdinin olmadığını çok iyi bildiğimiz iktidarın faşizmi kurumsallaştırma hamleleri sürekli kadınların hayatlarına, haklarına, kazanımlarına saldırılar biçiminde de şekilleniyor.

Cezasızlık politikalarının sürekli çeşitli biçimlerde karşımıza çıkmasını normalleştirmemiz bekleniyor. Erkek-devlet işbirliği el ele kadınları öldürmeye, şiddete ve sömürüye giden yolu süslemeye devam ediyor. Kafamızı nereye çevirsek bir şiddet haberi, cinayet, mobbing, sömürü ya da saldırı ile karşılaşıyoruz. Cezasızlık politikalarının güçlendirdiği erkeklerde kadınları öldürmek için güç bulduğu devlete sırtını yaslayarak kendini yükseltiyor. Kadınları katleden, şiddet uygulayan erkeklere caydırıcı cezalar vermek şöyle dursun kadınların mevcut kazanımları da sürekli bir saldırı altında. 9. Yargı Paketi ile gündeme gelen soyadında eşitlik hakkına saldırı bunların en sonuncu. Yine 9. Yargı Paketinde yer alırken mücadelemiz ile geri çekilen 6284 sayılı kanuna dair saldırıların ise 10. ve 11. Yargı Paketleri ile tekrar karşımıza çıkarılacağı söyleniyor. Kadınların yaşam güvencesi öneminde olan İstanbul Sözleşmesi'nden tüm itirazlarımıza rağmen bir gecede çıkarken bize garanti olarak gösterdikleri 6284'ü ortadan kaldırma hamleleri belli ki devam edecek. Yükselen erkeklik, kadın cinayetleri, cezasızlık, şiddet ve sömürüyü hayatımızın doğal akışı haline getirme ısrarı ağızlarını her açtıklarında kendini gösteriyor.

Peki kadınlar?

Tüm bu şiddet ve sömürü sarmalının karşısında kadınlar yine sokaklarda, meydanlarda, mahkeme önlerinde olmaya devam ediyor. Şiddete, tacize, tecavüze, ölüme ve sömürüye rağmen Türkiye ve Kürdistan'ın dört bir yanında sokakları dolduran kadınlar "Sen, ben, biz; birbirimizin çaresiyiz" diye seslendi.

Artan kadın cinayetlerine, vahşete sözünü yan yana ve sokakta dile getiren kadınların öfkesi de inancı da kararlılığı da devam ediyor. Erkek-devlet şiddetinin tüm biçimlerine karşı kadınların yüzünü kadın örgütlerine, örgütlenmeye döndüğü önemli bir eşikten de geçiyoruz aynı zamanda.

Eşit bir yaşamı kurmanın yolunun mücadeleden geçtiğinin farkında kadınlar. Sokakta nefes alan veren ve hala güçlü bir dinamik olan kadın kurtuluş hareketinin varlığı ve kitleselliği bunu kanıtlıyor.

İşte tüm bu verileri göz önünde tuttuğumuzda kadınların kendi örgütlülük halini güçlendirme için bir kere daha tekrar ediyoruz; Ya Hep Beraber, Ya Hiçbirimiz! Çünkü kurtuluş yok tek başına.

Yeşil dönüşüm masalı

Sermaye sınıfları ve grupları, şimdilerde artık gizlenemeyen iklim krizi için kendilerine vazife çıkararak, politika değişikliğine yöneliyorlar.

Serkan Nar

AB, Avrupa Yeşil Mutabakatı adı ile *"2050 yılına kadar AB'yi sera gazı salımların olmadığı ve ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrıştırıldığı, modern, kaynak açısından verimli ve rekabetçi bir ekonomiye sahip adil ve müreffeh bir topluma dönüştürmeyi amaçlayan yeni bir büyüme stratejisi"* programını devreye soktu. Bu program aynı zaman da Türkiye'nin de imzacısı olduğu bir programdır.

Aykut Çoban'ın saptamalarından hareketle söyleyecek olursak iklim sorunsalı, kapsamı, nedenleri ve sonuçlarıyla ideolojik, iktisadi, sınıfsal, siyasal bir sorundur. Dünyaya bu projeksiyonundan bakacak olursak; günümüz dünyasında, bir yanda, dünyanın kaynakları ve doğanın varlıkları, kapitalizmin körüklediği çılgın bir tüketim temposu ile fütursuzca, toplumsal yaşamın gereklerinin çok üzerinde tüketiliyor, diğer yanda ise dünyanın önemli bir nüfusu günlük ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzak koşullar içinde yaşamlarını sürdürüyor.

BM verilerine bakıldığında hâlâ 3 milyar insanın evinde ellerini yıkayacağı bir lavabo, 2,7 milyar insanın da yemek pişirmek için düzenli bir mutfağı bulunmuyor. 1 milyar insanın ise elektriğe sağlıklı bir şekilde erişimi yok ya da hiçbir erişimi yok.

Merkezi kapitalist ülkeler istikrarlı büyüme sağlayamadıkları ve kriz halini aşamadıkları için iklimle ilgili sorunları yıllarca reddettiler. Sermaye sınıfları ve grupları, şimdilerde artık gizlenemeyen iklim krizi için kendilerine vazife çıkararak, politika değişikliğine yöneliyorlar.

İklim krizi gölgesinde kâr hırsı

Kapitalizm, sermaye birikimi sürekliliğini sağlamak için zamana, mekâna ve belirli bir ölçeğe ihtiyaç duyar. Dünya artık ekolojik olarak bu imkânları sağlamanın sınırlarına dayandı. İklim kaynaklı sorunlarla beraber kapitalizmin eşitsiz gelişim eğiliminin yaratmış olduğu tüm sancılarını yaşayan ulus ve ulus ötesi finans ve sermaye grupları ve/veya bir bütün olarak sermaye, kendi krizlerini aşmayı ve kapitalist yeniden üretim için yeni faaliyet ve kazanç alanları yaratmayı hedefliyor.

Dolayısıyla bugüne değin, enerji yatırımlarında yalnız azami kâr dürtüsü ile hareket eden, doğayı tahrip etmekte beis görmeyen sermayenin temsilcileri, "enerjide yeni düzen, yeşil enerji, yeşil dönüşüm" slogan ve önermelerini dillerinden düşürmeyerek, kapitalizmin içinde bulunmuş olduğu yapısal sınırları aşma arayışları içerisindeler. Ancak yeşil dönüşümü sermayenin, üretici güçlerin gelişiminin yaratmış olduğu sürecin bir tezahürü olarak da yeniden birikim imkânını yaratmak açısından aynı zamanda zorunlu kılıyor.

Türkiye'de yeşil dönüşüm

2025-27 OVP'de *"Sürdürülebilir büyüme için yeşil dönüşüm sürecinin hızlandırılmasına yönelik politikalar hayata geçirilerek uluslararası düzenlemelere uyum güçlendirilecek, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve enerji verimliliği artırılacaktır."* deniliyor.

Öte yandan bütçe sunumunda Cevdet Yılmaz, 2025 bütçesinde çevresel sürdürülebilirliğin yeşil ve dijital ekonomiye geçiş yönünde teknolojik dönüşüme odaklandıklarını da söyledi. Ancak bu dönüşümü sağlayacak herhangi bir bütçe ayrılmadı.

Oysaki, Türkiye'nin AKP-MHP oylarıyla meclisten geçirilen Enerji Kanunu'nda ve Maden Yasası'nda yapılan değişiklikler ile hedeflenen HES'lerin sayısını arttırmak ile bu hedefler pek bağdaşmıyor. "Yeşil dönüşüm" olarak pazarlanan şey aslında HES'lerin su kaynaklarının üstüne kurulup, su kıtlığına yol açması, fabrikalardan, tesislerden akan kimyasallar nedeniyle kullanılmaz hale gelen akarsuların sayısının artması. Yasal değişiklikler ve kararnamelerle çalışma alanı sınırları içerisindeki orman alanlarının yüzde 50'si madenler için ruhsatlandırıldı. Yine aynı şekilde orman alanlarının yüzde 35'i ihale, yüzde 13'ü arama, yüzde 2'si işleme ruhsat safhasındaki maden ruhsat alanları ile ruhsatlandırıldı. Arazi kullanım niteliğine göre çalışma alanında tarım ve mera alanı olarak tanımlanan alanların yüzde 63'ü madenler için ruhsatlandırıldı. Milli parkların yüzde 54'ü ihale ile ruhsat alanlarına alındı.

Yeşil dönüşümden kastın daha fazla HES yapmak ve daha fazla maden alanı açarak doğayı sermaye birikimine açmak olduğu anlaşılıyor. Dünya ticaretinde payı artan yüksek teknolojili ve katma değerli ürünlerin hammaddelerin yurt içinde üretimine yönelik uluslararası tedarik sürecine eklemlenme arzusuyla doğanın tahribinin yeşil dönüşüm başlığı altında yapılması sermayenin ironisi olsa gerek.

PARTİ'DEN

TRG Hospital önünde haykırdık

Bebek acil hastalarını önceden anlaştıkları özel hastanelerin yenidoğan ünitelerine sevk edip ölümlerine neden olan suç şebekelerinin ensesindeyiz. 19 Ekim'de İstanbul Bağcılar'da yeni doğan suç şebekesinin olduğu hastanelerden TRG Hospital'in önünde bir araya gelerek başta Sağlık Bakanı ve tüm yetkilileri istifaya çağırdık. Bağcılar halkı eylemimize yoğun destek verdi. Halk düşmanlarına karşı mücadele etmeye devam edeceğiz!

Katliam yasası nasıl engellenir?

Sarıyer İlçe örgütümüzün çağrısıyla 16 Ekim'deDoğanın Çocukları'ndan Ahmet Caner Altay'ın moderatörlüğünde Sözcüler Kurulu üyemiz ve Mersin Milletvekilimiz Perihan Koca, Hayvan Adaleti Derneği'nden Avukat Şevval Kamçı ve Yaşatacağız Platformu'ndan Arzu Serter'in katılımıyla hayvan hakları mücadelesini konuştuk. Sarıyer halkının yoğun katılımıyla gerçekleşen panelde meclisten sokağa yükselen hayvan özgürlük mücadelesini nasıl büyüteceğimizi tartıştık.

İzmir'de "Orta Doğu ve Savaş" konulu söyleşi gerçekleşti

İzmir'de Karşıyaka ilçe örgütünün düzenlediği Orta Doğu ve Savaş konulu söyleşi 30 Ekim'de TÖP İzmir il binasında gerçekleştirildi. Toplumsal Özgürlük gazetesi yazarı Efecan Özcan'ın katılımıyla yapılan söyleşide güncel savaş konjonktürü ve Orta Doğu coğrafyasındaki emperyalist paylaşımlar üzerine tartışmalar yürütüldü. Parti üye ve dostlarının söz aldığı etkinlikte son süreçte meydana gelen olaylar üzerine yapılan değerlendirmelerle etkinlik devam etti.

KOMÜNİST ÖNDER
DR. HİKMET KIVILCIMLI
Mücadelemizde Yaşıyor!

TÖP TOPLUMSAL ÖZGÜRLÜK PARTİSİ

Doktor Hikmet Kıvılcımlı ölümünün 53. yılında anıldı

Komünist önder Doktor Hikmet Kıvılcımlı Topkapı'da mezarı başında ve yapılan etkinliklerle anıldı.
11 Ekim günü Topkapı'da mezar başında gerçekleşen anmada konuşan Sözcüler Kurulu Üyemiz Juliana Gözen: "Sisli, puslu, önümüzün görülmediği durumlarda pusulaya ihtiyaç duyarız.
O pusula bizi bir yere odaklar, doğru yoldan ilerletir. İşte Doktor Hikmet Kıvılcımlı düşüncesiyle, davranışıyla, tüm hayatıyla, ortaya koyduğu tezleriyle ve tüm ideolojisiyle kelimenin tam anlamıyla bizim pusulamız. Bugün Kıvılcımlı'nın yaratmış olduğu tarihsellik ile güncelliği buluşturma zemini bizim taşıdığımız bayraklardır."
Kıvılcımlı'nın düşüncesi ve pratiği ve günümüz politik durumunda bunun anlamı İstanbul ve İzmir il binalarında gerçekleşen etkinliklerle değerlendirildi.

PARTİ'YE

Tarihin çağrısı ve devrimcilik

Büyük tarihsel kişilikler oluşturma, büyük düşünüp çağının çelişkilerini "sırtlayıp" büyük iddialar koymakta saklı duruyor.

Haydar Arıkışu

Devrimcilik hem bir keşif hem icat hem de bir oluştur. Mücadele içinde yaşamın olanaklarında güç alanları keşfederiz; çelişkilerin, belirsizliğin içinde yaratıcı icatlar geliştirir, yaşadığımız zaman ve coğrafyanın gerçekliğinde de kişiliklerimiz tarihsel süreç içinde oluşagelir.
Kişilik gelişiminde ana izlek kendiliğinden seyretmez (kendiliğinden olanı var olan düzen belirler), iddiasının ve tercihlerinin ürünüdür insan. Devrimci kadro kişiliğinin "kapasitesini" belirleyen ise aldığı inisiyatif ve içinde taşıdığı çelişkileri çözüm gücüdür; başarıları ve ısrarıdır.
Devrimcinin işi gerçekler ve bunu eylemiyle yaratıcı hamleleriyle dönüştürme edimidir. İşte hakikat, hakiki yaşam bu birlikten doğuyor. Çünkü insanın gerçeğe en yakın olduğu an içinde bir kaosu taşıdığı andır.
Tarih, içinde bulunduğumuz çağ bizi büyük görevlere çağırıyor. Çoklu krizler (Ekonomik, ekolojik, göçmenlik, hegemonya, devlet vb.) büyük misyon yüklüyor devrimciye. Büyük tarihsel kişilikler oluşturma, büyük düşünüp çağının çelişkilerini "sırtlayıp" büyük iddialar koymakta saklı duruyor. Dostoyevski'nin Suç ve Ceza romanının kahramanı Raskolnikov yaşam iddiasını ortaya koyarken "İnsan ikiye ayrılır" der; "1. Sıradan 2. Tarihsel insanlar" Bütün mesele de bu tarihsel kişilikler olmakta değil midir?

Kahramanın yolculuğu

Kahramanın yolculuğu "çağrı" ile başlar. Çağrı akıp giden zaman içinde kahramanın içine bir "çelişki" müjdelenmesidir.
Tarihin içinde gezinerek, tarihi seyrederek, sıradanlaşarak yaşamak kadroları/bireyleri güçsüzleştirir.
Tarihin içinde, tarihle hemhal olup kendimizi onun "derinliklerindeki akışına" yatırarak hareket etmeliyiz.
"Tarihin zembereğini" devrimci iktidar hedefiyle "Zamanın ruhu" içinde "tarih yapıcı" kişiliklerin "diyalektiği çalıştırmakla" mümkün görünüyor.

Karşıyaka işçileri kazanacak

İzmir İl Örgütümüz Sözcüler Kurulu Üyemiz Juliana Gözen ile birlikte işten çıkarıldıkları için 83 gündür belediye önünde direnen Karşıyaka Belediyesi işçileriyle yan yana.

Adana mitinginde sokaklardaydık: YAŞAM HAKKI İÇİN YASAYI GERİ ÇEK!

27 Ekim günü Adana'da Akdeniz Bölgesi'nden katılımlarla gerçekleşen "Yasayı İptal Et"mitinginde meydana çıktık. Katliam yasasına ve usulsüz toplamalara karşı hayvan dostlarımızın yanında yer alarak yaşam hakkını her alanda savunduğumuzu sokaklardan haykırdık. Adana, Mersin ve Hatay'dan katılımlarla gerçekleşen mitingde Mersin milletvekili ve Sözcüler Kurulu üyemiz Perihan Koca da konuşmacı olarak sahnede yerini aldı. Yasayı iptal ettirene kadar ülkenin her yerinde mücadelemizi sürdüreceğiz.

toplumsal özgürlük

Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00